

KOULUTTAJANA KEHITTYMINEN

PÄIVI KUPIAS

Gaudeamus

Kirja on julkaistu alun perin Gaudeamuksen Palmenia-sarjassa.

Copyright © 2007 & 2025 Tekijä ja Gaudeamus

Gaudeamus Oy
www.gaudeamus.fi

Kansi: Heikki Jantunen

KL 38.6, 69.13, K
UDK 374

ISBN 978-952-345-337-1

4., muuttamaton painos

Painopaikka: Drukätava, Latvia 2025

LUKIJALLE 5

KOULUTTAJA ESIINTYJÄNÄ 11

Hyvä kouluttajuus 11

Miten esiintyminen näyttäytyy kouluttajan työssä 17

Esiintymisjännitys 17

Esiintymisvarmuutta kehittämässä 19

Esiintymistaidon saloja 22

Sanallisen ja sanattoman viestinnän yhteensopivuus 24

Välineellinen havainnollistaminen 31

KOULUTTAJA MONIPUOLISTEN

OPETUSMENETELMIEN KÄYTTÄJÄNÄ 35

Oppimisprosessi ja opetusmenetelmät 38

Virittäytyminen ja esittäytyminen 41

Erilaisia esittäytymistapoja 41

Korttien ja esineiden käyttö 44

Opiskelutilan järjestäminen 45

Aikaisemman osaamisen huomioiminen 49

Porinaryhmät 49

Ketjukirjoittaminen 51

Ennakkokysymykset 52

Oppimistarpeet, motivoituminen ja tavoitteiden asettaminen 54

Alkukoe tai -testi 54

Oppimistavoitteiden asettaminen yhdessä 55

Orientoivat lukutehtävät 56

Opittavan asian kokonaisuuden hahmottaminen 58

Kouluttajan esittämä kokonaishahmotus 58

Yhteinen kokonaiskuvan hahmottaminen 60

Prosessikävely 61

Käsitekartat ja miellekartat (mind map) 61

Tietopohjan lisääminen 64

Aktivoiva luento 64

Näyttelykävely (Gallery walk) 66

Jaettu tiedonhankinta 71

Opitun omakohtaistaminen 72

Opetuskeskustelu 72

Kumuloituva ryhmä (Snowballing) 74

Reflektiivinen ryhmä 75

Opitun soveltaminen 77

Roolipeli 77

Roolipeli itseohjautuvana ryhmäharjoituksena 80

Case-opetus (Tapausopetus) 82

Kriittinen pohdinta ja arviointi 83

Väittely 83

Akvaarioryhmä 85

Oppimispäiväkirja 86

Uuden luominen ja innovointi 89

Aivoriihi 89

Ketjukirjoittaminen 90

Avoin tila (Open space) 91

Ideointi- ja ratkaisuryhmät 92

Oppimiskahvila (Learning cafe) 93

Lopuksi menetelmistä 94

KOULUTTAJA YKSILÖIDEN OPPIMISEN EDISTÄJÄNÄ 97

Oppimisesta 98

Yksilöt tiedonkäsittelijöinä 100

Reflektio oppimisessa 104

Oppimaan oppiminen 106

Oppimistyleistä 107

Oppimiskäsitykset ja kouluttajan toiminta 111

Yksilöllisen tiedonkäsittelyn huomioiminen 112

Kouluttajana toimimisen haasteita 113

Kouluttaja oppimisen edistäjänä 116

Oppijoiden aikaisemmalle osaamiselle rakentaminen 116

Oppimistarpeiden ja -tavoitteiden huomioiminen 118

Motivaation tukeminen 120

Kokonaiskuvan hahmottamisen tukeminen 122

Oppijoiden aktiivisuuden edistäminen 125

Oppimisilmapiirin tukeminen 127

Vuorovaikutuksen edistäminen 128

Palautemahdollisuuksien lisääminen 129

Oppimisen prosessimaisuus ja koulutuksen monimuotoisuus 133

Henkilökohtainen opintosuunnitelma 136

Henkilökohtainen kehittymissuunnitelma 138

Yksilöllinen ohjaus 141

Valmentaminen eli coaching 142

Mentorointi 143

Tuutorointi 145

Työnohjaus 146

Ohjaajan asema ja ohjaustyyli 149

Ohjaajan asema 149

Ohjaustyyliä 150

Ratkaisu- ja voimavarakeskeiset kysymykset ohjauksessa 154

KOULUTTAJA YHTEISÖLLISEN KEHITTÄMISEN TUKIJANA 161

Oppiminen osallistumisena ja merkitysten rakentamisena 162

Yhteisöllisen kouluttajan toiminnan periaatteita 64

Dialogisuus ja oppiminen 166

Yhteisöllinen kouluttaja luokahuoneympäristössä 173

Ongelmaperustainen oppiminen 173

Tutkiva oppiminen 177

Yhteisöllinen kouluttaja sisäisenä konsulttina 183

Kehittäminen yhteisöllisenä prosessina organisaatiossa 183

Kouluttaja kehittyvien yhteisöjen tukijana 189

Oppiva organisaatio ja kehittyvä työyhteisö 189

Kehittävä työntutkimus ja toiminnan teoria 190

Ratkaisukeskeisyys työyhteisöjen kehittämisessä 195

Yhteenveto: Kouluttaja yhteisöllisen kehittämisprosessin ohjaajana 204

Kirjallisuutta 215

Lähteet 216